ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ

<u>ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 21/2013</u>

ଏବଂ

<u>ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 40/2012</u>

(ଏକମାତ୍ର ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା.26.02.2010 ରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଏ ଆର୍ ବି ପି. ସଂଖ୍ୟା 116/2010 ରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସ୍ଥିତ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଖୋର୍ଦ୍ଧାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ତା.25.09.2012 ରିଖର ରାୟରୁ)

<u>(ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 21/2013 ରେ)</u>

ଭାରତ ସଂଘ .... ଆବେଦନକାରୀ

-ବନାମ -

ମେସର୍ସ କଲିକତା ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗସ୍ ଲିମିଟେଡ୍, କୋଲକାତା .... ପ୍ରତିବାଦୀ

ଏହି ମାମଲାରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାମାନେ:

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁବ୍ରତ ମିଶ୍ର, ଅଧିବକ୍ତା
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଡି. ପି. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ଅଧିବକ୍ତା

-ବନାମ -

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଅଧିବକ୍ତା

<u>(ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 40/2012 ରେ)</u>

ମେସର୍ସ କଲିକତା ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗସ୍ ଲିମିଟେଡ୍, କୋଲକାତା .... ଆବେଦନକାରୀ

-ବନାମ -

ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥ .... ପ୍ରତିବାଦୀ

HIGH COURT ORISSA
सत्यमेव जयते

ଏହି ମାମଲାରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାମାନେ:

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଅଧିବକ୍ତା

-ବନାମ -

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁବ୍ରତ ମିଶ୍ର, ଅଧିବକ୍ତା

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଡି. ପି. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ଅଧିବକ୍ତା

ପୀଠାସୀନ:

ଡ. ଏସ୍. କେ. ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଶୁଣାଣି ତାରିଖ: -01.03.2023

ରାୟ ତାରିଖ: -19.05.2023

ଡ. ଏସ୍. କେ. ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

1. ଯେହେତୁ ଉଭୟ ଏ ଆର୍ ବି ଏ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏ ଆର୍ ବି ପି ସଂଖ୍ୟା 116/2010ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା.25.09.2012ରିଖର ରାୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଭୟ ମାମଲାର ଏକାଠି ଶୁଣାଣି କରିବାକୁ ଏବଂ ଏକ ସାଧାରଣ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ।

2. ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଶ୍ରୀ ଉମେଶ ସିଂ, ଭଣ୍ଡାର ନିୟନ୍ତ୍ରକ, ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥ ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା.26.02.2010ରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏ ଆର୍ ବି ପି ସଂଖ୍ୟା 116/2010 ଉପରେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଖୋର୍ଦ୍ଧାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା.25.09.2012ରିଖର ପାରିତ ରାୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ନିମିତ୍ତ, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଏବଂ ମିଳାମିଶା ଅଧିନିୟମ, 1996(ଏହା ପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତତା ପାଇଁ "ଅଧିନିୟମ" ଭାବରେ ସୂଚିତ)ର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଉପରୋକ୍ତ ଉଭୟ ଅପିଲ କରାଯାଇଅଛି ।

I. ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟମୂଳକ ଛାଞ୍ଚ:

3. ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 21/2013 ର ପ୍ରତିବାଦୀ, ଯିଏକି ଏ ଆର୍ ବି ଏ 40/2012 ର ଆବେଦନକାରୀ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତତା ପାଇଁ ଏହା ପରେ "କମ୍ପାନୀ" ଭାବରେ ସୂଚିତ) ରେଳବାଇ ମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଖୋଲା ମୂଲ୍ୟପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ସିଏସ୍-156/2015 ଜବାବରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତା.12.12.2005 ରିଖରେ ଏକ ପ୍ରତିପ୍ରସ୍ତାବ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ତା.26.12.2005 ରିଖରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । 1,69,497 ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରି-ଷ୍ଟ୍ରେସଡ୍ ମୋନୋ-ବ୍ଲକ୍ କଙ୍କ୍ରିଟ (ପି ଏମ୍ ବି ସି) ସ୍ଲିପର ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ତା.10.01.2006ରିଖରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ ତା.02.11.2006ରିଖରେ ଏକ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଅବଧି ତା.10.01.2006 ରିଖ ଅର୍ଥାତ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ବରାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଚୁକ୍ତି ଶେଷ ହେବାର ତାରିଖ, ତା.25.01.2008 ରିଖକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

4. ରେଳବାଇ ମଣ୍ଡଳୀ ତା.24.09.2007 ରିଖର ଏକ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ପି ଏମ୍ ବି ସି ସ୍ଲିପରଗୁଡ଼ିକର ପରିମାଣ 30 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବରାଦର ମୂଲ୍ୟ, ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ 50489 ଅତିରିକ୍ତ ପି ଏମ୍ ବି ସି ସ୍ଲିପର ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ତୁରନ୍ତ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ବିତରଣର ମୂଳ ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ ତା.25.01.2008ରିଖ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବରାଦରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ବିତରଣ କରିବେ । ପରନ୍ତୁ, ସେମାନେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ବରାଦ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଆନୁପାତିକ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଉ । ତା.22.11.2007ରିଖର ଚିଠି

ଦ୍ୱାରା, ମଣ୍ଡଳୀ ଏହି ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲା ଏବଂ ମୂଳ ବିତରଣ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ବରାଦ ପରିମାଣ ଯୋଗାଣ ଉପରେ ଜିଦ୍ ଧରିଥିଲା ।

5. ମଣ୍ଡଳୀର ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦ୍ୱାରା ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ, କମ୍ପାନୀ 27.12.2007 ତାରିଖର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ମୂଳବରାଦ ପରିମାଣର ଯୋଗାଣ ପାଇଁ କ୍ଷତି ସମାପନ ଲାଗୁ ନକରି ତା.25.04.2008ରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିତରଣ ଅବଧିକୁ ତିନି ମାସ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଧାରରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯୋଗାଣ ସମୟ ଅବଧିରେ ବଜାରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସିମେଣ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା ଯାହା ଯୋଗାଣରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ରେଳବାଇ ମଣ୍ଡଳୀ ସେମାନଙ୍କର ତାରିଖ 24.04.2008 ର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ସମୟ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା । ତାହା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ତାହାର ତା.25.06.2008ରିଖ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତା.14.07.2008ରିଖର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ, କମ୍ପାନୀ, ମଣ୍ଡଳୀର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆଣିଥିଲା ଯେ ଚୁକ୍ତିର ଧାରା 19.1. ଯାହା ସମାନ ମୂଲ୍ୟ, ନିୟମ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ବରାଦ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣର 30 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ କିନ୍ତୁ ବିତରଣ ଅବଧିରେ ଆନୁପାତିକ ବୃଦ୍ଧି ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ଏହି ଧାରାକୁ ସଠିକ ଭାବେ ଆବାହନ କରାଯିବା ପରେ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିତରଣ ଅବଧିରେ ଆନୁପାତିକ ବୃଦ୍ଧି ନକରି ଅତିରିକ୍ତ ବରାଦ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ଯୋଗାଣ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୂଳ ପରିମାଣର ଯୋଗାଣ ସହିତ ଚୁକ୍ତିନାମା ବନ୍ଦ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଯଦି ଏହା ମଣ୍ଡଳୀକୁ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ତେବେ ମାମଲାଟିକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିମନ୍ତେ ପଠାଯାଇପାରିବ । ମଣ୍ଡଳୀ 15.07.2008 ତାରିଖର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲା ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ବରାଦ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ପାଇଁ ଆନୁପାତିକ ଭାବରେ ବିତରଣ ଅବଧି ସ୍ଥିର କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଯଦିଓ ଏହା ମଣ୍ଡଳୀର କଥିତ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଥିଲା, କମ୍ପାନୀ ମଣ୍ଡଳୀରୁ ତା.15/16.07.2008 ରିଖ ଏକ

ଫ୍ୟାକ୍ସ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ବରାଦ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ପାଇଁ ଯୋଗାଣ ଅବଧି ତା.25.07.2008 ରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି । ତେବେ, 23.07.2008 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଚିଠି, ଯାହା 09.08.2008 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କମ୍ପାନୀକୁ କୌଣସି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ମୂଳ ବରାଦ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ପାଇଁ ବିତରଣ ଅବଧିର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ମଣ୍ଡଳୀ 26/27.11.2008 ତାରିଖର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲେ ଯେ, ବିତରଣ ଅବଧିର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କେବଳ 25.01.2008 ରୁ 24.02.2008 କୁ କ୍ଷତି ସମାପନ ବିନା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଛି।

6. ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତା.21.08.2008ରିଖର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପାନୀ, ମଣ୍ଡଳୀକୁ ଲେଖିଥିଲା ଏହି ବୁଝାମଣାକୁ ଦସ୍ତାବିଜଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ, କମ୍ପାନୀ କେବଳ ଅତିରିକ୍ତ ଆଦେଶ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ପରିମାଣର ଯୋଗାଣ କରିବ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଆଦେଶ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ପାଇଁ ଆଉ କୌଣସି ଯୋଗାଣ କରିବ ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ତା.09.09.2008ରିଖରେ, କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏହାର ଅନୁରୋଧ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଇଥିଲା ।

7. ତେବେ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଲ୍ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ, ଯେଉଁଥିରେ କାଟ ସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା, କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏହାର ଅନୁରୋଧକୁ ନବୀକରଣ କରିଥିଲା । ତା.02.11.200ରିଖରେ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା କାରଣରୁ ଉପୁଜିଥିବା ସମସ୍ତ ବିବାଦର ବିଚାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥ, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଭଣ୍ଡାର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଶ୍ରୀ ଉମେଶ ସିଂହଙ୍କୁ ଏକମାତ୍ର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

8. କମ୍ପାନୀ ନଅଟି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦଫାରେ 2,95,07,818/- ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲା । 26.02.2010 ତାରିଖର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ମାଧ୍ୟମରେ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଆଂଶିକ ଭାବେ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 3କୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇନଥିବା ପରିମାଣ ତଥା ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପରିମାଣ ପାଇଁ ବିଲରୁ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା 5% କ୍ଷତି ସମାପନ ପାଇଁ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା ।ଏହି ଦାବି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ Rs.32,72,692/- ରାଶି ମଧ୍ୟରୁ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି, କମ୍ପାନୀକୁ 7,97,452/- ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ।

9. ଏହି ଘଟଣାରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ,ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତା.26.02.2010 ରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ, କମ୍ପାନୀ , ଅଧିନିୟମର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ, ଏ ଆର୍ ବି ପି ସଂଖ୍ୟା 116/2010 ମାଧ୍ୟମରେ, ଖୋର୍ଦ୍ଧାର ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲା । ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ, ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ତା.25.09.2012 ରିଖର ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ, ଉପରୋକ୍ତ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 3 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିକୁ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରଖି, ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଅନ୍ତର୍ଗତ କମ୍ପାନୀର ଅଧିକାରର ସୀମିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏହି ମାମଲାକୁ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ (ମୂଳ ବରାଦର ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ 9217 ସ୍ଲିପର ଯୋଗାଣ ପାଇଁ 5% କ୍ଷତି ସମାପନ ଭାବରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ)।

10. ଅସନ୍ତୋଷ ହୋଇ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତା.26.02.2010ରିଖରେ ପାରିତ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ଜାତ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 116/2010 ମାମଲାରେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଖୋର୍ଦ୍ଧାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗତ 25.09.2012 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଭାରତ ସଂଘ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 21/2013 ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ।

11. ସେହିପରି ମଧ୍ୟ, ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ ହୋଇଥିବା 26.02.2010 ତାରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଖାରଜ କରିଥିବା ଉକ୍ତ ରାୟ ଦ୍ଵାରା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ କମ୍ପାନୀ ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 40/2012 ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ।

12. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦାଖଲ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ ଭାରତୀୟ ସଂଘ ତା.10.08.2010 ରିଖ ଏବଂ ତା.11.08.2010 ରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଦୁଇଟି ଚେକ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପାନୀକୁ ମୂଳ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ରାଶି. 7,97,542 /- ଟଙ୍କା ଜାରି କରିଛନ୍ତି ।

13. ବର୍ତ୍ତମାନ, ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦାଖଲ କରାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ସବୁ ଯେହେତୁ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇସାରିଛି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ସବୁର ଓ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ଆଧାରରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଉପଲବ୍ଧ ସୀମିତ ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ସେମାନେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆସିଛନ୍ତି ତାହାର ସାରାଂଶ ବାହାର କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିବେ ।

II. ଭାରତ ସଂଘର ଉପସ୍ଥାପନା:

14. ଏ ଆର୍ ବି ପି ସଂଖ୍ୟା 116/2010ରେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତା.25.09.2012ରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟକୁ ଭାରତ ସଂଘ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ, ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପରିସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି ପାଇଁ ଦାବି କରିବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବିଷୟର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିବା କଥାକୁ ଅଣଦେଖା କରିଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହା ମଧ୍ୟ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଯେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ନିଶ୍ଚିତ ସୀମା ଭିତରେ ସୀମିତ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କାଏମ ରଖିପାରିନଥାନ୍ତେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାବିର ନୂତନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ । ଏହା କଥିତ ଭାବରେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ସଂଶୋଧନ ସହିତ ସମାନ, ଯାହା ଆଇନରେ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଭାରତ ସଂଘର ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ, ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ହେବ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆଇନର ସ୍ଥିରୀକୃତ ସ୍ଥିତିକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛନ୍ତି ।

III. କମ୍ପାନୀର ଉପସ୍ଥାପନା:

15. ଅପରପକ୍ଷରେ, କମ୍ପାନୀର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ, ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଳ ବରାଦ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ 9217 ସ୍ଲିପର ଯୋଗାଣ ପାଇଁ 5% କ୍ଷତି ସମାପନ ଭାବରେ ଅସୁଲ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କାଏମ ରଖି ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ କରିବା ବେଳେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ତାଙ୍କ କ୍ଷମତା ଭିତରେ ଥିଲେ । ଏହା ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 3 ଯାହାକି ଅନୁପଲବ୍ଧ ପରିମାଣ ପାଇଁ 5 ପ୍ରତିଶତ ସମାପିତ କ୍ଷତି ତଥା ଅତିରିକ୍ତ ବରାଦ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ, ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଯାହା ସମାପିତ କ୍ଷତି ସହିତ ମଧ୍ୟ ଜଡ଼ିତ ଅଟେ । ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଯେ, ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ବରାଦ କରିବାର ବିକଳ୍ପକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ, କମ୍ପାନୀର ସମ୍ମତି ଏବଂ ସହମତି ପାଇବା ବାଧତାମୂଳକ ଥିଲା, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି, ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପରିମାଣ ପୂରଣ ନକରିବା ପାଇଁ ସମାପିତ କ୍ଷତିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ବୋଲି କହି ନିଜକୁ ନିଜେ ଖଣ୍ଡନ କରିପାରିନଥାନ୍ତେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1,2,4,5,6,7,8 ଏବଂ 9 କାହିଁକି ମଧ୍ୟସ୍ଥଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତି ଦେଇ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରଦାନ କରିନାହାନ୍ତି ।

IV. ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରସଙ୍ଗ:

16. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ ଏବଂ ନଥିରେ ଉପଲବ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବ:

A. ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏହି ସୀମିତ ପରିମାଣରେ ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ କୌଣସି ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି କି ଯେ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଲା ପରେ କମ୍ପାନୀର ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଉପରେ ଯଦି କିଛି ହକ ଅଛି, ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-11.2 ଏବଂ 11.3 ରେ କ୍ଷତି ସମାପନ ଉପରେ ନିଜ ରାୟର ଆଧାରରେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ?

V. A. ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏହି ସୀମିତ ପରିମାଣରେ ଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ କୌଣସି ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି କି ଯେ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଲା ପରେ କମ୍ପାନୀର ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଉପରେ ଯଦି କିଛି ହକ ଅଛି, ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-11.2 ଏବଂ 11.3 ରେ କ୍ଷତି ସମାପନ ଉପରେ ନିଜ ରାୟର ଆଧାରରେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ?

17. ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଏହି ଅଦାଲତ ଧାରା 37 (1) (c) ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଯାହା କହିଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ଉପରେ ଅପିଲ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଅଧୀନରେ ରହିଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିକଟରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ, ଏ ଆର୍ ବି ଏ ସଂଖ୍ୟା 39/2018ରେ ***ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଇନସୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର ବନାମ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ଉଦ୍ୟୋଗ ଲିମିଟେଡ୍*** ଶୀର୍ଷକରେ ତା.09.01.2023ରିଖର ରାୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି ।

18. ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ବୈଧତା ପରୀକ୍ଷା କରିବାର କଥା ଆସେ, ସେତେବେଳେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡିକର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ଭୂମିକାକୁ ସୀମିତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଅଧିନିୟମ 37 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିନିୟମ 34 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା

ପରିସର ବାହାରେ ଯାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ***ୟୁଏଚ୍ଏଲ୍ ପାୱାର କୋ. ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଏଚ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ***[1], ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିକଟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି:

> *"16. ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଆଇନର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପିଲ ବିଚାର ପରିସରକୁ ଆସେ, ଯେମିତି, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଆଇନର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଯଥେଷ୍ଟ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ, ସେମିତି ଏକ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଅଧିକାର, ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସୀମିତ । ...."*

କେ. ସୁଗୁମାର ବନାମ ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ କର୍ପୋରେସନ ଲିମିଟେଡ୍[2] ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମାନ ମତ ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି ।

19. ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର ଯଥାର୍ଥତା ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ***ଏନ୍ଏଚ୍ଏଆଇ ବନାମ ଏମ୍. ହକିମ୍***[3] ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ନିମ୍ନମତେ ଦୋହରାଇଛନ୍ତି:

> *"31. ତେଣୁ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆଇନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1996 ର ଧାରା 34, ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଗାୟତ୍ରୀ ବାଲାସ୍ୱାମୀ ବନାମ ଆଇ. ଏସ୍. ଜି. ନୋଭାସଫ୍ଟ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଲିମିଟେଡ୍ ମାମଲାରେ [ଗାୟତ୍ରୀ ବାଲାସ୍ୱାମୀ ବନାମ ଆଇ. ଏସ୍. ଜି. ନୋଭାସଫ୍ଟ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିସ୍ ଲିମିଟେଡ୍, 2014 SCC ଅନଲାଇନ ମ୍ୟାଡ୍ 6568: (2015) 1 ମ୍ୟାଡ୍ ଏଲ୍ ଜେ 5] ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ରାୟ ହେଉଛି ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର ପ୍ରଧାନ ଅବଲମ୍ବନ ଅଟେ କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଯୌନ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା କାରଣରୁ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରିବାରୁ ଏହି ମାମଲା ଉଠିଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 29 ରେ ଥିବା ଧାରା 15 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରିବାର*

[1] (2022) 4 SCC 116

[2] (2020) 12 SCC 539

[3] (2021) 9 SCC1

କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ପରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନେକ ରାୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ସମ୍ଭବତଃ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 142 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 34 ରେ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି, ମ୍ୟାକଡର୍ମୋଟ୍ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଆଇ ଏନ୍ ସି ବନାମ ବର୍ନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍‌ର [ମ୍ୟାକଡର୍ମୋଟ୍ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଆଇ ଏନ୍ ସି ବନାମ ବର୍ନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍, (2006) 11 SCC 181] ଅନୁଚ୍ଛେଦ 52 କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ତା'ପରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ଯେହେତୁ ଉକ୍ତ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ଯେ ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ରାୟକୁ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏହି ରାୟ ଶେଷରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରକୁ ସମାଧାନ କରିଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।"

20. ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟିକ ଯାଞ୍ଚର ପରିସର ସଙ୍କୁଚିତ ଥିବାବେଳେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ଆହୁରି ସୀମିତ, କାରଣ ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ***ମ୍ୟାକଡର୍ମୋଟ୍ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଆଇ ଏନ୍ ସି ବନାମ ବର୍ନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍*** [4] ମାମଲାରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଭୂମିକା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ସୀମିତ କରାଯାଇଛି:

"52. 1996ରେ ଅଧିନିୟମ ନ୍ୟାୟାଳୟର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଭୂମିକା, କେବଳ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ସମୀକ୍ଷା କରି ନିରପେକ୍ଷତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଥିର କରେ । ନ୍ୟାୟାଳୟର ମଧ୍ୟକ୍ଷେପ କେବଳ କିଛି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି, ଯେପରିକି, ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଠକେଇ କିମ୍ବା ପକ୍ଷପାତିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସ୍ୱାଭାବିକ ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଇତ୍ୟାଦି । ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନାକଚ କରିପାରିବ ତେଣୁ ପକ୍ଷମାନେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ପୁନର୍ବାର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ମୁକ୍ତ ରହିବେ । ତେଣୁ, ଯୋଜନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ୍ୟାୟାଳୟର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଭୂମିକାକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଏହା ଯଥାର୍ଥ ହୋଇପାରେ କାରଣ ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୟନ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟର

[4] (2006) 11 SCC 181

HIGH COURT ORISSA

କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରକୁ ବାଦ ଦେବାର ଏକ ସଚେତନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଅନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମାୟୋଚିତତା ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତତାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ।"

21. ପୁନଶ୍ଚ, ***ଏମ୍ ଏମ୍ ଟି ସି ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ବେଦାନ୍ତ ଲିମିଟେଡ୍***[5] ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତ ରଖିଥିଲେ:

"14. ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ, ଧାରା 34 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶକୁ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ବିଷୟରେ, ଏହା ବିବାଦୀୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ, ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଏବଂ କେବଳ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିସରକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯଦି ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପିଲରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି, ତେବେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ସମକାଳୀନ ଫଳାଫଳକୁ ବାଧା ଦେବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତର୍କ ଏବଂ ଧୀର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।"

22. ନ୍ୟାୟିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପର ପରିସରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡରେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଖୋର୍ଦ୍ଧାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 116/2010 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା. 25.09.2012ରିଖର ଆଦେଶକୁ ଆକ୍ଷେପ କରୁଥିବା ଅପିଲ ସବୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବ ଯାହା ବିଜ୍ଞ ଏକକ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିବା 26.02.2010 ତାରିଖର ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ।

23. ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 3, ଉଭୟ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ମୂଲ୍ୟପତ୍ରରୁ କାଟିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ଏହା ମୂଳ ବରାଦ ପରିମାଣ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ସ୍ଲିପର ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ସମାପିତ କ୍ଷତି ସହିତ ଜଡ଼ିତ କିମ୍ବା ସରଳ ଶବ୍ଦରେ, ଅତିରିକ୍ତ ବରାଦ ହୋଇଥିବା

[5] (2019) 4 SCC 163

ପରିମାଣ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ତେଣୁ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ବିଷୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଆପେଆପେ ପୃଥକ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ବିଜ୍ଞ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 3 ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉପଶମ ପାଇବାକୁ ହକଦାର, ତେବେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଏହି ଅନୁସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବ ଯେ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ମଧ୍ୟ ସମାନ ଯୁକ୍ତି ଆଧାରରେ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ବିଜ୍ଞ ମଧ୍ୟସ୍ଥ କେବଳ କହିଛନ୍ତି *"......ଏହି ଦାବି ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ ନୁହେଁ, ତେଣୁ, କୌଣସି ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ନାହିଁ ।"* ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ଉପସଂହାର ସହିତ ସହମତ ଯେ, ଯଦି ବିଜ୍ଞ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ, ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଧାରାକୁ ବିଚାର କରିବା ପରେ, ସମାପିତ କ୍ଷତିର ଦାବି ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ତାଙ୍କ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା, ତେବେ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 କୁ ବିଚାର ନକରି, ବିଜ୍ଞ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯାହା ନଥି ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି ଅଟେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ବେଆଇନ ଅଟେ ।

24. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ମତରେ, ବିଜ୍ଞ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଉପରେ କୌଣସି ଫଳାଫଳକୁ ନ ଆସି ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି । ତେବେ, ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 34 ଏବଂ 37ର ସୀମିତ ପରିସରକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ରାୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ସମୟରେ ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ସୀମିତ ହୋଇଥାଏ ।

25. ଆଇନର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର ସୀମିତ ପରିସରକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଆଇନର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଉପରେ କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେଇପାରି ନଥାନ୍ତେ, କାରଣ ଏହା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ଭଳି ହୋଇଥାନ୍ତା, ***ଏନ୍ଏଚ୍ଏଆଇ ବନାମ ଏମ୍. ହକିମ୍*** (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ଏବଂ ***ମ୍ୟାକଡର୍ମୋଟ୍ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଆଇ ଏନ୍***

ସି ବନାମ ବର୍ନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ), ***କିନ୍ନାରୀମୁଲ୍ଲିକ୍ ବନାମ ଘନଶ୍ୟାମ ଦାସ ଦମାନୀ***[6] ଏବଂ ***ଦକ୍ଷିଣ ହରିୟାଣା ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ନାଭିଗାଣ୍ଟ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିସ୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍***[7] ମାମଲାମାନଙ୍କରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

26. ଦାବି ସଂଖ୍ୟା 1 ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟ ବିବାଦର ଗୁଣବତ୍ତାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସହିତ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ, ଯାହା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ନୁହେଁ । ***ପି. ଆର୍. ଶାହା ସେୟାରସ୍ ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ବି. ଏଚ୍. ଏଚ୍. ସିକ୍ୟୁରିଟିଜ୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍***[8] ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦେଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃ ଆକଳନ କିମ୍ବା ପୁନଃ ଗୁଣ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଉପରେ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବସନ୍ତି ନାହିଁ । ***ସ୍ୱାନ୍ ଗୋଲ୍ଡ ମାଇନିଂ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ କପର୍ ଲିମିଟେଡ୍***[9], ***କେ. ଭି. ମହମ୍ମଦ ଜାକିର ବନାମ ଆଞ୍ଚଳିକ କ୍ରୀଡ଼ା କେନ୍ଦ୍ର***[10], ***ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରାମ ନାଥ ନିର୍ମାଣ***[11], ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ***ମେସର୍ସ ପ୍ରଜ୍ଞା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ମେସର୍ସ କମ୍ପ୍ଲୋ ଫେରାଇଟ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍***[12], ମାମଲାରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମତକୁ ଦୋହରାଇଥିଲେ ।

VI. ଉପସଂହାର:

27. ତେଣୁ, ଆଲୋଚନାର ଶୀର୍ଷକରେ, ଆଇନର ସ୍ଥିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ମତ ହେଉଛି ଯେ, ବିଜ୍ଞ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଖୋଲା ଛାଡ଼ିଛନ୍ତି ଏବଂ ଦାବି କରିବା ଉପରେ ନିଜେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିଛନ୍ତି ।

---

[6] (2018) 11 SCC 328
[7] (2021) 7 SCC 657
[8] (2012) 1 SCC 594
[9] (2015) 5 SCC 739
[10] AIR 2009 (SCW) 6217
[11] (1996) 1 SCC 18
[12] 2021 SCC OnLine Del 3428

28. ତେଣୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁୟାୟୀ ଉପଲବ୍ଧ ଯେକୌଣସି ପ୍ରତିକାର ସହିତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିକାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପକ୍ଷମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ।

29. ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଉଭୟ ଅପିଲ ସହିତ ଯଦି କିଛି ବିଚାରାଧୀନ ଆବେଦନ (ଗୁଡ଼ିକ) ଥାଏ, ତାହାର ଫଏସଲା ହୋଇଛି । ଆଦେଶ ପାଇଁ କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

(ଡ. ଏସ୍.କେ. ପାଣିଗ୍ରାହୀ)
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ
ତାରିଖ 19 ମଇ, 2023/ ବି. ଝଙ୍କର

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଓ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ : - ଭବାନୀ ଶଙ୍କର ନାୟକ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ